

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

5. Quando manna cessauerit. Iosue 5.v.12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

Lyranus l.c. notat, in solemnitate Paschali solitam fieri oblationem de nouis è manipulo excussis, & de ralis, inquit, poterat comedere populus, primitia erant oblata. Idem ex eo colligitur, quod Paschæ solemnitas dies 15. Nisan. Mense primo, decima quarta die mensis phase Domini erit, & quinta die solemnitas. Numer 28. vers. 16. & Leuit. 23. vers. 5. Altera verò dies festi chalis in Scriptura appellatur dies 16. qua manipuli fiebat oblatio. Numer 23. vers. 11. & 15. Atqui hoc loco Hebræus & Græcus discretè habent, & ediderunt de frumento, siue frugibus terra, postridie Paschæ, & azyma, & polenta, ut 70. vertunt, noua, id est, nouas fruges, siue ut aliqui interpretantur, cas nouas tostas. Cum igitur postridianus dies Paschæ sit decima quinta Nisan; ad hanc diem esum nouarum frugum, de quo hic versiculus dicitur, referendum puto.

Declaratio
117.

3. Quare optimè ex Serario hunc rerum gestarum ordinem fuisse Salianus, ut die 14. ad vesperam ederent Israëlita agnum Paschalem, & azymos panes, vel ex manna confectos, cui fermenti nihil erat, & ex vetustis frugibus, ut est in versione Vatabli & Ariæ Montani, siue de partibus, siue è regione trans Iordanem delatis. Huiusmodi autem azymos panes illum vespere illo, sed sequenti etiam die decimo quinto vsi sunt. Die decimo sexto, è collectis spicis virentibus factus est primitiarum manipulus, que ex lege oblati, mox eodem die de istiusmodi nouis frugibus factus est. Hæc ibi.

I OSVE V. v. 12.

Quæstio
An stas
sim ab oblatione
Moysi.

Defecit que manna, postquam comederunt de frugibus terra: nec vsi sunt illo filij Israel, sed comederunt de frugibus presentis anni terra Chanaan. Hebræus habet: cessauit manna postridie, cum ederent illi de frumento terra: neque postquam comederunt de frugibus terra Chanaan in illo anno. Idem habet, nisi quod illud verbum Hebraicum bechlam, per à tò βεβραχβρα postquam comederunt, & terram Chanaan vocat Phœnicum.

1. Quæritur hic quando manna cessauerit? Rabinorum aliorumque Olam cap. 10. volunt mortuo Moysè, manna amplius non deciderit, & quodammodo nihilominus eo partos, quousque fines terræ Chanaan attingerent, id figmentum videtur: manna enim quo Israëlita vescerentur, non vnus diem, nisi esset sabbatum, seruarietur, mox vermibus scateat, & putrescere incipiebat. Exodi 16. vers. 20. Deinde triginta diebus postquam Moyses excessus ingressum in Chananitidem præcessit, ad quædam cælesti illo cibo victitarunt Hebræi, ibid. vers. 35. Non autem est

tantam mannae copiam sub Moysis obitum depluisse, quae populo in tot dies nutriendo satis esset: rem enim tam admirandam sacra scriptura non claret. Denique verbum Hebraeum Schabat quo manna cessasse dicitur, significat non pluuiam duntaxat, sed ipsum manna postridie Paschae, defecisse.

2. Afferendum igitur pluisse more solito manna post Moysis obitum donec filij Israel in Chananitidem peruenirent, vt dicitur loco Exodi iam allegato, & frugibus terrae illius vescerentur, vt hic narratur. Sed quaestio superest, vtum illo ipso die 10. Nisan, quo populus Iordane traiecto terram promissionis ingressus est, mathematicè; an verò moraliter loquendo, circa illud tempus manna subtractum fuerit.

3. Saliarius numer. 86. putat non posse assignari diem, quo cessauit manna depluere, sed tunc deipsum cessasse, quando Israelitae habuerunt de frugibus terrae siue praesentis, siue potius praecedentis anni, vnde viuere sine manna possent, quam in sententiam laudat S. Augustinum, quaest. 62. in Exodum & Origenem hom. 2. in Iosue, qui aiunt, inquit, manna cibus Israelitis ademptum statim atque Iordanem transierunt.

4. Mafius textum Hebraeum & Graecum, vbi manna postridie cessasse dicitur, interpretatur, vt *postridie*, quod hoc & praecedenti versiculo habetur ad eundem diem referat disiunctiue, nempe 15. aut 16. mensis Nisan.

5. Tostatus Iosue 1. q. 68. ait altero die post Pascha scilicet 15. Nisan manna defecisse, & paulo infra, *quinque diebus solum durasse manna, postquam Israelita transierunt Iordanem*. Et cap. 2. q. 58. *cessauit manna die 15. mensis primi anni 41. ab exitu de Aegypto*. Quod ibidem repetit q. vltima. Denique cap. 5. q. 67. *cessauit manna die altero post celebrationem Paschae*.

6. Serarius ex Vatabli & Rabinorum sententia contendit manna defecisse die 17. Nisan, postridie scilicet eius diei, quo primitiarum manipularum oblatio. Quod ex textu Hebraeo confirmat hic vers. 12. vbi non dicitur postridie Paschae, vt versiculo praecedenti; sed absolute *postridie*, nempe illius diei, de quo immediate sermo fuerat. Additur in Graeco & Hebraeo; *non comedissent, vel comederent de frumento terrae*. Quandoquidem autem hoc ad comestionem illam cuius praecedens meminit versiculus, referri potest; non est, quod credamus ordinem temporis, in hac plana rerum enarratione esse turbatum, & citius manna defecisse, quam Pascha celebraretur: & nouae fruges ex praescripto legis oblatione manipuli peracta, iure communi demeti & ediposent.

7. Quibus consideratis eorum sententiae in primis assentior, qui nec citius quam die 15. nec tardius, quam 17. manna subtractum arbitrantur.

Quaest. Chron. P. 2.

c

Valde

P. Philippi

Chronologia Testamenti

A. IV

17

Valde autem placet computus Serarij, quo die 15. signat azymorum solennitatem; 16. eleuationem manipuli, cum adhuc manna horis matutinis reperitur fuisse, die denique 17. manna non amplius comparuisse. Idem tradit Hieronymus. Cum autem ex mea computatione hoc anno Paschæ solennitas Sabbathum inciderit, & manipuli oblatio in feriam primam; opinor die Dominica manna ultimo collectum, sicut ante annos 40. (si mensem demas) eadem die Dominica datum fuerat.

Sal. opin. 8. Rationes Saliani non probant tantam antiquæ annonæ copiam in bræis transito Iordane inuentam fuisse, ut sine nouis terræ frugibus manna, ante 15. diem primi mensis vivere possent. Iosue legis Memorabilissimus, quemadmodum celebrati Paschali circumcissionis ferat, ita prius manipulum altero die Paschæ offerendum curauit, quamuis in noua messis lætitiâ auderet falcem immittere: die verò 17. non solum veterum, sed etiam nouarum frugum esu, Deus tandem extraordinarium manna subsidium penitus ademit, non ijs modo, quos in eam transferant, sed & ijs qui in aduersa ripa remanserant: quia diuinitus sicut non deficit in necessarijs; ita etiam nihil frustra facit, ut Sallustianus.

Explicatur S. August. & Dig. 9. Si S. Augustinus & Origenes statim à Iordanis transitu manna cisse scripserunt, supputatione ciuili de die 16. aut 17. intelligi possunt citatis particulam statim non reperiō. Imo S. Augustinus ait, scripsit bræos comedisse manna, quoad usque uenirent in terram habitabilem, & continuo, ut uenerunt ad terram habitabilem, destiterunt uesci manna, sed quia non transiit enim Iordane significatur manna cessasse, ubi panes terra manducauerunt. Verba eandem patiuntur interpretationem, qua Serarius sacrum texum cauuit. Publica illa circumcisio 11. die Nisan, ut fatetur Sallustianus facta, denda ex circumiacentibus pagis annonæ legitimum afferebat impeditum, & tancisper solium mannae auxilium desiderabat, quoad saltem mitigatis uulneribus, ac lege permittente, die tandem 17. operam nis prouentum nouæ frugis pariter & antiquæ fruerentur Israëlita.

CAP. VI. IOSUE V. 3.

Quando Iericho circumcisa opinionis 2.

1. **C**ircuite urbem cuncti bellatores. Primum septem dierum, quibus Hebraei circueuntem circueuntem Paschalem fuisse siue 15. mensis Nisan tradit Hieronymus: contra uerò in Seder Olam maiori cap. 11. sic habetur: Post Pascham secundo Nisan mandatum acceperunt de circueunda Iericho; die deinde septimo consurgentes circueuntem urbem, sicut dispositum fuerat septies, quem fuisse dicit Sallustianus Rabbi Iosue. Huic Rabbini uera traditioni assentiuntur Serarius &

quasi 19. Bonfrerius hic, Salius numer. 96. dum aperte scribunt verosimi-
litate esse, septem azymorum dies esse prius transactos, quam Iericho circumire-
turum quia contra vnum Iosephum tortens Rabbiorum obstitit, tum quia
circumcilio paulo ante suscepta, solemnitas primi diei Paschalis, oblatio ma-
nupuli ad secundam Paschatis diem alligata, vltimi azymorum diei celebritas
id persuadere videntur. Etenim cæremoniæ hinc diebus ex lege fieri solitæ vix
cautum relinquebant temporis, quantum vrbi obeundæ sufficeret, accedente
pæsserim eo sacerdotum & armatorum apparatu, quo in hoc circuitu proce-
dendum, è castris longo ordine exeundum, eodemque peracta circuitione re-
deundum erat, ne repetam vulnera circumcisorum non videri initio Paschalis
hebdomadæ perfectæ sanata.

2. Cœperint igitur Israëlita mandatum de Iericho circumeunda, & sese
adeam expeditione comparauerint die 22. Nisan, die 23. diluculo eos cir-
cuitus cœperint, sequentibus continuauerint, ac die tandem 29. vrbe illa potiti
fuerint. Sabbato autem muros Iericho corruisse maxima est Rabbiorum cõ-
sensio, quibus ad stipulatur Salius ad an. m. 2544. nu. 160. ad diē 29. Nisan, &
Serarius ad eod. certum putat, vt miretur id in dubium reuocari à Tostato Ios. 6.
q. 1. sub finem. Per que autem bene notant, aliquam ex hisce periodis factã die
Sabbati, liquidem hęc circuitiones septem dies tenuerunt, idque Deo auctore, ac
proinde sine vlla Israelitarum culpa, vt etiam Hebræi, Serarius, Salius mo-
nent, & Masius ex Tertulliano lib. contra Marcionem refert, sabbato Dei opera
humana: a prohiberi non diuina: esse autem diuina, quæ Dei iussu fiant.

3. Licet autem Serarius putet die 22. Nisan simul & mandatum de circum-
eunda Iericho datum & executioni mandari cœptum; magis tamen assentior
Salius existimanti vno die tardius hasce processiones inceptas & die 29. pri-
mi mensis finitas. Nam sicuti die secundo diluculo urbem circuiuerunt Israe-
litæ, vt hic habetur v. 12. ita credendum est eos prima die fecisse, cum pridie eius
res faciendæ mandatum accepissent.

Conclusio:

Quando
id iussu:

IOSVE XIV. v. 7. & 10.

1. **Q**uadragesima annorum erã, quando misit me Moyses famulus Domini de Cadesbarne
vt considerarem terram. Et v. 10. Quadragesima & quinque anni sunt, ex quo lo-
cusa est Dominus verbum istud ad Moysen, quando ambulabat Israel per solitudinem: hodie
etiam quinquaginta annorum sum.

De astate
Iosue.

Certum est primò. Hęc dicta cum adhuc in Galgalis castra morarentur, vt
patet huius cap. v. 6. Secundo, sub hoc tempus factam esse diuisionem terræ pro-
missionis, vt apparet ex contextu eorum, quæ Iosue cap. 13. & sequentibus
comentur. Tertiò, Calebum è Cadesbarne ad terram explorandam
missum anno 2. Exodi, vt plerique omnes disertè asserunt, & ea quidem
anni

P.
Philippi

Chronologia
Testamenti

A. IV

17^a